

А 2007
9508 к

А.Б. Темірбекова

Экономикалық теория

оқу құралы

МАЗМҰНЫ

I БӨЛІМ. ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТЕОРИЯҒА КІРІСПЕ	3
1-тақырып. ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТЕОРИЯНЫҢ ӘДІСІ МЕН ПӘНІ	4
1.1. Экономикалық теорияның даму сатысы. «Экономикалық теорияның», «саяси экономияның» және «экономикстің» өзара байланысы. Экономикалық теорияның пәні.	—
1.2. Экономикалық түсініктердің негіздері	7
1.3. Экономикалық үдерістердің әдістерін тану. Экономикалық санаттар мен заңдар.	10
1.4. Позитивтік және нормативтік экономикалық ғылым. Экономикалық теорияның тетіктері. Экономикалық теория және экономикалық саясат	12
<i>Бақылау сұрақтары</i>	13
<i>Тест сұрақтары</i>	14
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	17
2-тақырып. ҚОҒАМДЫҚ ӨНДІРІСТІҢ НЕГІЗДЕРІ	18
2.1. Адам және экономика. Әртүрлі моделдер. Экономикалық адамның ұтымды тәртібі.....	—
2.2. Экономикалық ресурстар және өндіріс факторы.....	21
2.3. Қоғамдық өндіріс, оның құрылымы мен нәтижелері.....	23
2.4. Өндіру: кезеңдері, түрлері, тұрпаттары	24
<i>Бақылау сұрақтары</i>	26
<i>Тест сұрақтары</i>	—
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	30
II. БӨЛІМ ЭКОНОМИКА ҚЫЗМЕТІНІҢ ІРГЕЛІ МӘСЕЛЕЛЕРІ	31
3-тақырып. МЕНШІККЕ ҚАТЫНАСТАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ЭКОНОМИКАДАҒЫ РӨЛІ	32
3.1. Экономика жүйесіндегі меншікті қатынастар орны. Меншіктің экономикалық және құқықтық мәні	—
3.2. Нарық экономикасындағы меншіктің түрлі нысандары.....	34
3.3. Қазақстан Республикасындағы меншік қатынастарының қайта құрылуы.....	35
<i>Бақылау сұрақтары</i>	36
<i>Тест сұрақтары</i>	37
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	40

4-тақырып. ҚОҒАМДЫҚ ШАРУАШЫЛЫҚТЫҢ НЫСАНЫ.	
ҚОҒАМДЫҚ ӨНДІРІСТІ ТАУАРЛЫҚ ҰЙЫМДАСТЫРУ ...	41
4.1. Қоғамдық шаруашылықтың нысаны. Табиғи өндіріс.	–
4.2. Тауар өндірудің ерекшеліктері мен пайда болуының жағдайы	42
4.3. Тауарлық шаруашылық санаттарын зерттеудің марксистік және маржиналдық әдістері	44
4.4. Ақшаның мәні мен пайда болуы	45
<i>Бақылау сұрақтары</i>	47
<i>Тест сұрақтары</i>	49
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	52
5-тақырып. ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖҮЙЕНІҢ НЕГІЗГІ ТҮРЛЕРІ	53
5.1. Экономикалық құбылыстарды зерделеуге жүйелі келіс	–
5.2. Экономикалық жүйе, оның элементтері	54
5.3. Экономикалық жүйенің түрлерін жіктелімдеу	55
<i>Бақылау сұрақтары</i>	56
<i>Тест сұрақтары</i>	57
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	60
6-тақырып. НАРЫҚ ШАРУАШЫЛЫҒЫНЫҢ ЖАЛПЫ СИПАТТАМАСЫ	61
6.1. Нарық мәнінің негізгі теориялық пайымдаулары	–
6.2. Нарық қатынастар жүйесі ретінде. Нарық қатынастарының субъектісі. Нарық түрлері	64
6.3. Рынок тетіктерінің элементтері. Рыноктың инфрақұрылымы	66
6.4. Рынок қызметі. Рыноктың басымдылығы мен кемшіліктері	68
<i>Бақылау сұрақтары</i>	70
<i>Тест сұрақтары</i>	–
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	74
7-тақырып. СҰРАНЫС ПЕН ҰСЫНЫСТЫҢ НЕГІЗГІ ТЕОРИЯЛАРЫ	75
7.1. Сұраныс. Сұранысқа ықпал ететін факторлар. Сұраныс заңы	–
7.2. Ұсыныстар. Ұсынысқа ықпал ететін факторлар. Ұсыныс заңы	76
7.3. Сұраныс пен ұсыныстың өзара іс-қимылы. Рыноктық тепе-теңдік	78
7.4. Икемділік түсінігі. Сұраныс пен ұсыныстың икемділігі	79
7.5. Тұтынушы мінез-құлқының негізгі теориялары	81
<i>Бақылау сұрақтары</i>	83
<i>Тест сұрақтары</i>	84
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	87

8-тақырып. ҚОҒАМНЫҢ КЕЗЕҢДІ ДАМУЫНА	
НЕГІЗГІ КӨЗҚАРАС	88
8.1. Адам қоғамының дамуының индетерминистік және детерминистік тұжырымдамалары	—
8.2. Қоғамның дамуын кезеңге бөлуге формациялық көзқарас.	91
8.3. Қоғам дамуының өркениетті теориясы.....	95
8.4. Әлеуметтік-экономикалық үдерістің критерийі	97
<i>Бақылау сұрақтары</i>	98
<i>Тест сұрақтары</i>	—
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	102
ІІІ БӨЛІМ. ЖЕКЕ ӨНДІРІС: МӘНІ ЖӘНЕ	
ЗАҢДЫЛЫҒЫ	103
9-тақырып. КӘСІПКЕРЛІК ҚЫЗМЕТ, ОНЫҢ НЕГІЗГІ	
ТҮРЛЕРІ МЕН НЫСАНЫ	104
9.1. Кәсіпкерліктің мәні, оның сипатты белгілері.....	—
9.2. Кәсіпкерлік қызметінің түрлері.....	106
9.3. Кәсіпкерліктің ұйымдастыру нысандары, олардың басымдылықтары мен кемшіліктері	109
9.4. Фирма нарықтық экономиканың субъектісі ретінде	112
9.5. Қазақстан Республикасында кәсіпкерліктің дамуы.....	113
<i>Бақылау сұрақтары</i>	114
<i>Тест сұрақтары</i>	116
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	119
10-тақырып. ЖЕКЕ ӨНДІРІСТІҢ НЕГІЗГІ ТЕОРИЯЛАРЫ	120
10.1. Өндірістің факторына сұраныстың өндірістік сипаты. Өндірістік қызмет.....	—
10.2. Факторлардың (өнімділіктің) тиімділік көрсеткіштері ретінде жалпы, орта және шектеулі өнімдер	122
10.3. Өндірушінің пайдасын көбейту мен шығынын азайту.....	123
<i>Бақылау сұрақтары</i>	125
<i>Тест сұрақтары</i>	—
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	129
11-тақырып. КӘСІПОРЫННЫҢ (ҚОРДЫҢ) АЙНАЛЫМДЫҚ	
КАПИТАЛЫ ЖӘНЕ АУЫСПАЛЫ АЙНАЛЫМЫ	130
11.1. Капиталдың ауыспалы айналымы мен айналымы	—
11.2. Негізгі және айналымды капитал. Негізгі капиталдың тозуы.....	131

11.3. Инвестиция өндірістік қорларды қаржыландыру көзі.....	132
11.4. Өндіру уақыты және айналдыру уақыты.	
Кәсіпорынның айналымдық қаржысы	133
Бақылау сұрақтары.....	135
Тест сұрақтары.....	–
Тест сұрақтарының жауаптары	139

12-тақырып. КӘСІПОРЫННЫҢ (ФИРМАНЫҢ)

ТАБЫСЫ МЕН ШЫҒЫНЫ	140
12.1. Өндіріс шығынының түрлері мен түсінігі	–
12.2. Фирманың табысы мен пайдасы.....	144
12.3. Жетілдірілген бәсекелестіктегі фирманың жағдайы.....	–
Бақылау сұрақтары.....	145
Тест сұрақтары.....	146
Тест сұрақтарының жауаптары	149

13-тақырып. ӨНДІРІС ФАКТОРЛАРЫНЫҢ РЫНОГЫ ЖӘНЕ

ФАКТОРЛЫ ТАБЫСТАРДЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫ	150
13.1. Қызметті бөлудің негізгі теориялары мен факторлық табыстарды қалыптастыру.....	–
13.2. Еңбек бағасы ретіндегі еңбекақы.....	153
13.3. Капитал иесінің факторлық табысы есебіндегі пайыз	157
13.4. Жер рентасы – жер иесінің факторлық табысы.....	158
13.5. Кәсіпкердің факторлық табысы ретіндегі пайдасы.....	160
Бақылау сұрақтары.....	162
Тест сұрақтары.....	163
Тест сұрақтарының жауаптары	166

IV БӨЛІМ. ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКА ДЕНГЕЙІНДЕГІ

ҰДАЙЫ ӨНДІРІС	167
----------------------------	-----

14-тақырып. ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКА – ЖҮЙЕ РЕТІНДЕ. НЕГІЗГІ

МАКРОЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	168
14.1. Ұлттық экономиканың түсінігі. Ұлттық байлық.....	–
14.2. Макроэкономикалық мақсаттар мен көрсеткіштер.....	170
14.3. Ұлттық шоттар жүйесінің жалпы сипаттамасы	174
Бақылау сұрақтары.....	176
Тест сұрақтары.....	177
Тест сұрақтарының жауаптары	180

15-тақырып. МАКРОЭКОНОМИКАЛЫҚ ТЕПЕ-ТЕНДІК	181
15.1. Макроэкономикалық тепе-тендіктің түсінігі.....	—
15.2. Тұтыну және жинақтау	184
15.3. Инвестициялар және жинақ салымдары.....	186
15.4. Мультипликатордың нәтижесі	188
15.5. Туынды инвестициялар және акселератор. «Құнттылықтың парадоксы».....	—
15.6. Қазақстандағы инвестициялық саясат	190
15.7. «АД=AS» моделіндегі макроэкономикалық тепе-тендік	191
<i>Бақылау сұрақтары</i>	193
<i>Тест сұрақтары</i>	194
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	199
16-тақырып. ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУДЫҢ КЕЗЕҢДІЛІГІ	200
16.1. Нарықтық экономиканың даму кезеңділігі. Кезеңдік тербелістердің себептері: сыртқы және ішкі	—
16.2. Экономикалық кезең және оның әртүрлілігі	201
16.3. Орта мерзімді кезеңдердің фазасы	202
16.4. Аграрлық дағдарыстар. Құрылымдық дағдарыстар	203
16.5. Мемлекеттік кезеңге қарсы реттеу	204
<i>Бақылау сұрақтары</i>	206
<i>Тест сұрақтары</i>	—
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	209
17-Тақырып. ЖҰМЫССЫЗДЫҚ ЖӘНЕ ИНФЛЯЦИЯ – ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТҰРАҚСЫЗДЫҚТЫҢ КӨРІНІСІ РЕТІНДЕ	210
17.1. Жұмыспен қамтамасыз етілу және жұмыссыздық. Қазіргі экономикадағы жұмыссыздықтың негізгі нысандары.....	—
17.2. Жұмыссыздықтың ЖҰӨ көлеміне ықпалы. Оукен заңы	212
17.3. Қазақстан Республикасындағы жұмыссыздықтың себептері мен арнаулы нысандары	213
17.4. Инфляция, оның себептері және қазіргі замандағы негізгі түрлері	214
17.5. Инфляцияның экономикалық және әлеуметтік нәтижелері	215
17.6. Жұмыссыздық және инфляцияның өзара байланысы. Филлипс қисығы.....	217

<i>Бақылау сұрақтары</i>	—
<i>Тест сұрақтары</i>	218
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	221
18-тақырып. МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ: МӘНІ, МАҚСАТЫ, ҚҰРАЛДАРЫ	222
18.1. Нарық экономикасын мемлекеттік реттеу	—
18.2. Қаржылық-кредиттік жүйе	227
18.3. Мемлекеттің қаржылық жүйесі	237
<i>Бақылау сұрақтары</i>	243
<i>Тест сұрақтары</i>	245
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	255
19-тақырып. ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ	256
19.1. Экономикалық өсудің түсінігі, оның өлшемі мен тұрпаты	—
19.2. Экономикалық өсудің факторы. Экономикалық өсудің жағымды және кері жақтары	257
19.3. Экономикалық өсудің моделі	259
<i>Бақылау сұрақтары</i>	263
<i>Тест сұрақтары</i>	—
<i>Тест сұрақтарының жауаптары</i>	267
Әдебиеттер	268